

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

**DIPLOMSKO DELO
PRIMERJAVA FINANČNIH NALOŽB
PO NOVIH IN STARIH SRS**

Ljubljana, april 2003

MATEJA BAJDE

IZJAVA

Študent/ka _____ izjavljam, da sem avtor/ica
tega diplomskega dela, ki sem ga napisal/a pod mentorstvom
_____, in dovolim objavo diplomskega dela na
fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ .

Podpis:

KAZALO

1	UVOD	1
2	OPREDELITEV FINANČNIH NALOŽB	2
2.1	FINANČNI INŠTRUMENTI	3
2.2.	IZVEDENI FINANČNI INŠTRUMENTI	4
2.2.1	Terminska pogodba in finančna terminska pogodba	4
2.2.2	Opcija	5
2.2.3	Swap	7
3	FINANČNE NALOŽBE V SLOVENSKIH RAČUNOVODSKIH STANDARDIH (SRS)	7
3.1	VRSTE FINANČNIH NALOŽB IN NJHOVO IZKAZOVANJE	8
3.1.1	Vrste dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, ki jih je treba izkazovati ločeno	8
3.1.2	Naložbene nepremičnine in izpeljani finančni inštrumenti	13
3.2	MERJENJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB	15
3.2.1	Merjenje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb ob začetnem pripoznanju	15
3.2.2	Povečanje in zmanjšanje vrednosti dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb	16
3.2.3	Merjenje dolgoročnih finančnih naložb v kapital odvisnih in pridruženih podjetij	17
3.2.3.1	Matično in odvisno podjetje po starih SRS ter z njimi povezano obvladujoče, odvisno in pridruženo podjetje po novih SRS	18
3.2.3.2	Kapitalska metoda	19
3.2.3.3	Naložbena metoda	20
3.3	REVALORIZIRANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PO STARIH SRS	21
3.4	PREVREDNOTOVANJE NEKATERIH GOSPODARSKIH KATEGORIJ PO NOVIH SRS	22
3.4.1	Prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute	22
3.4.2	Prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij	23
3.5	PREVREDNOTOVANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PO NOVIH SRS	24
3.5.1	Prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve	24

3.5.2	Prevrednotenje finančnih naložb zaradi oslabitve	27
3.5.3	Prevrednotenje finančnih naložb zaradi odprave oslabitve	28
3.5.4	Prodaja prevrednotenih finančnih naložb	28
4	IZKAZOVANJE FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V BILANCI STANJA IN GLAVNI KNJIGI	28
4.1	IZKAZOVANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V BILANCI STANJA NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.10.2002 (NOVI SRS)	29
4.2	IZKAZOVANJE DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V GLAVNI KNJIGI NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.12.2002 (NOVI SRS)	31
4.2.1	Naložbe v delnice domačih delniških družb, naložbe v delnice bank in zavarovalnic (stari SRS) in druge naložbe v delnice in deleže (novi SRS)	32
4.2.2	Naložbe v deleže v tuja podjetja (stari SRS) ter delnice in deleži podjetij v skupini razen pridruženih podjetij (novi SRS)	37
4.2.3	Dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb doma (stari SRS) in dolgoročna posojila, dana drugim (novi SRS)	41
4.3	IZKAZOVANJE KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V GLAVNI KNJIGI NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.10.2002 (NOVI SRS)	41
4.3.1	Kratkoročno dana posojila drugim, bankam	42
4.3.2	Kratkoročni del dolgoročnih finančnih naložb	43
5	ZAKLJUČEK	44
6	LITERATURA	45
7	VIRI	48
8	SLOVAR TUJIH IZRAZOV	48

1 UVOD

Finančne naložbe so pomembne zlasti v podjetjih, ki se srečujejo s presežkom denarnih sredstev oziroma imajo več sredstev, kot jih potrebujejo za svoje tekoče poslovanje.

V zadnjih letih se je uporaba finančnih instrumentov, ki so sestavni del finančnih naložb v podjetjih zelo povečala. Prav tako se skokovito razvijajo novi finančni instrumenti. Podjetja uporabljajo pri svojem poslovanju poleg običajnih oziroma klasičnih finančnih instrumentov vse pogostejše tudi izpeljane oziroma izvedene finančne instrumente.

Z letom 2002 so se na računovodskem področju v Sloveniji zgodile precejšnje spremembe. Gre za spremembo Zakona o gospodarskih družbah ter prenovo Slovenskih računovodskih standardov. V letu 2001 je Slovenski inštitut za revizijo sprejel nove Slovenske računovodske standarde, ki so jih podjetja, ki imajo poslovno leto enako koledarskemu, začela uporabljati s 01.01.2002, preostala podjetja pa s prvim poslovnim letom, ki se začne po tem datumu. Tako me je uvedba novih Slovenskih računovodskih standardov spodbudila, da sem si za temo diplomskega dela izbrala primerjavo finančnih naložb po novih in starih SRS.

Namen in cilj diplomskega dela sta predstaviti finančne naložbe v okviru predhodnih SRS ter predstaviti novosti, ki so jih na tem področju prinesli novi SRS. Posebno pozornost v diplomskem delu sem namenila evidentiranju in izkazovanju finančnih naložb, kot so: dolgoročno in kratkoročno dana posojila, naložbe v vrednostne papirje - delnice, naložbe v kapitalske deleže in naložbe v depozite. Izpustila sem uskupinjevanje in razkrivanje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, ker bi bil obseg diplomskega dela preobširen.

Poleg uvoda diplomsko delo obsega še sedem poglavij. V drugem poglavju so predstavljene finančne naložbe. Navedla sem, kako posamezni avtorji, predvsem tuji, opredeljujejo finančne naložbe ter predstavila finančne instrumente in z njimi povezane izvedene finančne instrumente.

V osrednjem, tretjem poglavju diplomskega dela so podane rešitve finančnih naložb v starih in novih SRS. Predstavljene so vrste finančnih naložb, ki jih je potrebno izkazovati ločeno, predstavljeno je njihovo izkazovanje v bilanci stanja, merjenje finančnih naložb ob začetnem pripoznanju, povečanje in zmanjšanje njihovih vrednosti ter merjenje finančnih naložb v kapital

odvisnih, pridruženih in drugih podjetij. Novi SRS pri tem poznajo dve metodi vrednotenja, in sicer: kapitalsko metodo, kot metodo vrednotenja finančnih naložb v odvisna in pridružena podjetja, katerih računovodski izkazi so vključeni v skupinskih (konsolidiranih) izkazih in naložbeno metodo, kot metodo vrednotenja finančnih naložb v druga podjetja. V zadnjem delu tretjega poglavja sta predstavljeni revalorizacija finančnih naložb po starih SRS in njihovo prevrednotenje zaradi okrepitve, oslabitve in odprave oslabitve po novih SRS. V okviru četrtega poglavja je podan primer izkazovanja finančnih naložb v bilanci stanja in glavni knjigi podjetja XY, d.d. po starih in novih SRS. Peto poglavje je zaključek in vsebuje povzete ugotovitve. V okviru zadnjih poglavij so navedeni literatura, viri in slovar tujih izrazov, ki sem jih uporabila pri izdelavi diplomskega dela.

2 OPREDELITEV FINANČNIH NALOŽB

Podjetje oblikuje finančne naložbe v kapital drugih organizacij z namenom doseganja donosa na vložena sredstva. S pridobitvijo določenega lastniškega deleža v drugi organizaciji pa podjetje lahko prevzame nadzor, vstopa na nove trge, na katerih je drugo podjetje že prisotno, si zagotovi dostop do surovin in kupce za svoje proizvode, doseže ekonomije obsega, diverzificira poslovno dejavnost, pridobi dostop do novih tehnologij ali pa omeji konkurenco (Baker, Lembke, King, 1996, str. 62).

Finančne naložbe po novih SRS, so sestavni del finančnih inštrumentov podjetja in so sredstva, ki jim ima podjetje naložbenik, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih povečevalo svoje finančne prihodke. Finančni inštrumenti, ki so povezani s finančnimi naložbami, se izkazujejo v bilanci stanja. Obstajajo pa tudi finančni inštrumenti dolgoročne narave, ki se izkazujejo v zunajbilančnem razvidu.

Sestavni del finančnih naložb so tudi izpeljani finančni inštrumenti in so lahko tudi inštrument za varovanje pred tveganjem (SRS 3.11 in SRS 6.9, 2002).

2.1 FINANČNI INSTRUMENTI

Finančni instrument oziroma vrednostni papir je potrdilo, da ima njegov lastnik terjatev do premoženja ali dobička, ki bo zaslužen v prihodnje od izdajatelja papirja.

Poznamo naslednje osnovne oblike finančnih instrumentov (Glavina, 2000, str. 6):

1. Dolžniški vrednostni papirji, s katerimi izdajatelj obljublja, da bo ob koncu vsakega obdobja plačeval obresti in ob dospelosti odplačal še glavnico in

2. Lastniški vrednostni papirji, s katerimi imetnik pridobi pravico na sorazmerni del preostalega dobička, ki ga bo podjetje ustvarilo v prihodnje in daje pravico odločanja v podjetju.

Najpomembnejša značilnost finančnih instrumentov je tveganje, povezano s pridobivanjem, posedovanjem, odtujevanjem in z izdajanjem teh instrumentov. Gre predvsem za naslednja tveganja, ki odločilno vplivajo na vrednotenje in izkazovanje finančnih instrumentov (Odar, 2000, str.429):

1. Cenovno tveganje

Obstajajo tri vrste cenovnega tveganja :

- valutno tveganje, ki je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi sprememb deviznih tečajev,
- obrestno tveganje, ki je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi sprememb obrestnih mer in
- tržno tveganje, ki je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi sprememb tržnih cen, ki jih lahko povzročijo dejavniki, povezani s posamezno vrednostnico (vrednostnim papirjem) ali njenim izdajateljem, ali pa dejavniki, ki vplivajo na vse vrednostnice (vrednostne papirje), s katerimi se trguje na trgu.

2. Kreditno (zaupanjsko) tveganje

To je tveganje, da ena od strank podpisnic pogodbe o finančnem instrumentu ne bo izpolnila obveznosti in bo povzročila drugi stranki finančno izgubo.

3. Plačilnosposobnostno tveganje - tveganje pri zagotavljanju denarnih sredstev

To je tveganje, da bo imelo podjetje težave pri zbiranju denarnih sredstev, potrebnih za izpolnitev pogodbenih obveznosti iz finančnega instrumenta.

4. Denarnotokovno tveganje

To je tveganje, da bodo zneski bodočih denarnih tokov, povezanih z denarnim finančnim inštrumentom nihali.

2.2 IZVEDENI FINANČNI INŠTRUMENTI

Izvedeni finančni inštrumenti so tisti, katerih cena je neposredno povezana s ceno nekega drugega finančnega inštrumenta (Luenberg, 1998, str. 263).

Med izvedene (izpeljane) finančne inštrumente uvrščamo prodajne in nakupne opcije (call and put options), obrestne in valutne zamenjave (swaps), opcije z vnaprej določeno najvišjo sprejemljivo obrestno mero (caps), opcije z vnaprej določeno najnižjo sprejemljivo obrestno mero (floors), opcije z vnaprej določeno najnižjo in najvišjo sprejemljivo obrestno mero (collars), obveze iz posojil, sredstva pri izdajanju obveznic ter akreditive (Odar, 2002a, str. 80).

Po vrsti povezave z osnovnim finančnim inštrumentom ločimo tri osnovne tipe izvedenih finančnih inštrumentov (Glavina, 2000, str. 6):

- terminske pogodbe,
- opcije in
- zamenjave (swap).

2.2.1 Terminska pogodba in finančna terminska pogodba

Terminska pogodba je dvostranska pogodba med kupcem in prodajalcem (strankama v pogodbi) o prodaji ali nakupu nekega blaga po ceni, dogovorjeni ob sklenitvi pogodbe, z dospelostjo na dogovorjeni dan v prihodnosti (Luenberg, 1998, str. 265). **Finančna terminska pogodba** je pogodba med dvema strankama o izmenjavi nekega finančnega inštrumenta za drugega (obveznica, delnica) na dogovorjeni dan v prihodnosti z vnaprej določeno ceno (Pilbeam, 1998, str. 273). Pri takšnih pogodbah so pogoji menjave določeni na enak način kot pri promptnih transakcijah. To pomeni, da se kupec in prodajalec dogovorita za količino in ceno blaga ali inštrumenta, s katerim trgujeta.

Razlika med terminsko in promptno transakcijo je le glede trenutka menjave (dostava blaga, ki je predmet pogodbe). Medtem ko pride pri promptnih pogodbah do transakcije takoj ali v kratkem

času po sklenitvi pogodbe, se pri terminskih pogodbah transakcija izvrši šele po dogovorjenem času, ki je določen v pogodbi. Kupec in prodajalec po sklenitvi, razen če s tem oba soglašata, pogodbe ne moreta več razveljaviti oziroma svojih obveznosti prenesti na drugo stranko (Ross, Westerfield, Jaffe, 1993, str. 704).

Na terminskih trgih tujih valut večji del transakcij dospe na določene dneve (3 ali 7 dni, 1, 2, 3, 6, 9 in 12 mesecev). Terminalske pogodbe za tuje valute, ki dospejo izven običajnih rokov dospelosti, se v literaturi navajajo tudi kot "outright" pogodbe (Mrak, 1991, str. 117).

V literaturi in praksi poznamo dve obliki terminskih pogodb (Brealy in Myers, 1996, str. 363):

- futures pogodbe, s katerimi trgujemo na organiziranih trgih in ki imajo standardizirane vrednosti in dospelosti in
- forward pogodbe, ki so dogovorjene neposredno med kupcem in prodajalcem prek okenca in so nestandardne, ukrojene po meri.

Glavne razlike med futures in forward pogodbami so (Pilbeam, 1998, str. 273):

- futures pogodbe so standardizirane pogodbe o zamenjavi dogovorjenega zneska na vnaprej znani dan po tržni ceni. Pri forward pogodbi se o dnevu dospelosti in tečaju stranki dogovorita,
- trgovanje s futures pogodbami poteka preko borze, s forwards pa preko okenca,
- izvedbo futures pogodb zagotavlja klirinška institucija (ne obstaja tveganja neizpolnitve), izvedbe forwards pogodb ne zagotavlja nihče,
- futures pogodbe so zelo likvidne in jih je mogoče prodati brez posebnih stroškov, forwards pogodbe pa so nelikvidne.

2.2.2 Opcija

Opcija daje imetniku pravico, ki istočasno ni tudi obveza, v določenem roku izvesti neko vnaprej določeno transakcijo. Količina in cena sta dogovorjeni ob sklenitvi pogodbe.

Pogodba se uresniči le, če so izpolnjeni določeni pogoji in če tako hoče kupec opcije. Cena, ki jo za transakcijo določa opcija, imenujemo izvršilna cena (Glavina, 2000, str. 10).

V osnovi poznamo **nakupno opcijo**, s katero imetnik pridobi možnost nakupa določenega sredstva po določeni ceni in **prodajno opcijo**, ki zagotavlja možnost prodaje določenega sredstva po določeni ceni (Glavina, 2000, str.12).

Glede na možni trenutek izvedbe pa opcije delimo na (Simon, 1988, str. 62):

- evropske opcije, ki so lahko izvedene le v trenutku zapadlosti in
- ameriške opcije, ki so lahko izvedene kadarkoli do trenutka zapadlosti.

Na trgu se uporabljajo opcije za naslednje finančne inštrumente (Glavina, 2000, str.31):

- opcije za tečaj tujega denarja,
- opcije za obrestne mere in
- opcije za borzni indeks.

Opcije za tečaj tujega denarja so kupčeva pravica, da v prihodnosti lahko kupi ali proda neko količino (tujega) denarja za vnaprej dogovorjen znesek (domačega) denarja po vnaprej dogovorjenem tečaju (Glavina, 2000, str. 31).

Opcije za obrestno mero so kupčeva pravica, da v prihodnosti lahko posodi ali si sposodi vnaprej dogovorjeno glavnico po vnaprej določeni izvedbeni obrestni meri ali razliki obrestnih mer. Glavnica je lahko posojilo, vrednostni papir ali futures pogodba (Glavina, 2000, str.31).

Opcije za tečaje delnic so pravica, da trgovec v prihodnosti kupi (nakupna opcija) ali proda (prodajna opcija) vnaprej določeno število delnic dogovorjenega podjetja na določen dan po izvedbeni ceni. Opcije za borzne tečaje pa so trgovčeva pravica, da v prihodnosti kupi ali proda določeno vrednost borznega indeksa ali pa košarico delnic, ki ga predstavljajo (Glavina, 2000, str. 33).

2.2.3 Swap

Swap je zamenjava enega finančnega inštrumenta z nekimi lastnostmi z drugim finančnim inštrumentom drugačnih lastnosti (Glavina, 2000, str. 26).

Swap transakcije delimo na (Redhead, 1997, str.128):

- swap transakcije z obrestno mero in
- valutne swap transakcije.

Pri **swap transakcijah z obrestno mero** gre za zamenjavo obveznosti, ki so v isti valuti, vendar imajo različno določeno obrestno mero. Obveznosti z variabilno obrestno mero so bolj tvegane, zato želi podjetje, ki pričakuje dvig obrestne mere, variabilne obveznosti zamenjati za fiksne. Pri tej zamenjavi običajno posreduje banka, ki poišče podjetje, ki bi želelo svoje fiksne obveznosti zamenjati za variabilne. Pri tem lahko prevzemnik variabilnih obveznosti zahteva določeno premijo, ki je odvisna od njegovih pričakovanj glede bodočega razvoja trgov (Redhead, 1997, str. 129).

Poznamo **tri vrste valutnih swap transakcij** (Redhead, 1997, str.130):

- nakup deviz na promptnem trgu in istočasna terminska prodaja,
- istočasna posojila v dveh valutah in
- zamenjava obveznosti servisiranja dolga ali zamenjava donosov sredstev v različnih valutah.

3 FINANČNE NALOŽBE V SLOVENSKIH RAČUNOVODSKIH STANDARDIH (SRS)

Pri primerjavi finančnih naložb po starih in novih SRS opazimo izrazoslovne in vsebinske spremembe. Med izrazoslovnimi spremembami v povezavi s finančnimi naložbami opazimo spremembo pojmovanja odhodkov iz financiranja s finančnimi odhodki, prihodkov iz financiranja s finančnimi prihodki in spremembo izkaza uspeha z izkazom poslovnega izida. Vsebinske spremembe so opisane v naslednjih poglavjih.

3.1 VRSTE FINANČNIH NALOŽB IN NJIHOVO IZKAZOVANJE

Glede na ročnost finančnih naložb Slovenski računovodski standardi ločujejo :

- dolgoročne finančne naložbe, ki jih obravnava SRS 3 in
- kratkoročne finančne naložbe, ki jih obravnava SRS 6.

Stari SRS so v pojasnilih kratkoročne finančne naložbe opredelili kot naložbe sredstev podjetja v druga podjetja z vnaprej določenim pogodbenim rokom vračila, ki ne sme biti daljši od 12 mesecev, dolgoročne finančne naložbe pa kot naložbe, ki obstajajo praviloma dlje kot leto dni.

Novi SRS kratkoročne finančne naložbe še vedno opredeljujejo kot finančne naložbe, ki naj se ne bi obdržale več kot leto dni, dolgoročne finančne naložbe pa kot naložbe, ki naj bi se obdržale več kot leto dni. Za razliko od starih SRS, so kratkoročne finančne naložbe po novih SRS tiste naložbe, s katerimi naj bi se trgovalo, dolgoročne finančne naložbe pa so naložbe, s katerimi naj se ne bi trgovalo. Tako je ena izmed novosti novih SRS ta, da podobno kot MRS zahtevajo razmejitve med finančnimi inštrumenti, ki jih je podjetje pridobilo za trgovanje in tistimi, ki jih ima za doseganje donosov in drugih koristi (na primer obvladovanje).

Večina podjetij bo zato morala določiti usmeritve, se ustrezno notranje organizirati ter opredeliti namen pridobitve finančnih inštrumentov in obvladovanje tveganj v tej zvezi. To razlikovanje pomembno vpliva na vrednotenje finančnih inštrumentov in nato na poslovni izid podjetja, saj na primer pri tistih, ki jih podjetje namerava obdržati do zapadlosti v plačilo, ni pomembna njihova trenutna tržna vrednost (Odar, 2001a, str. 43).

3.1.1 Vrste dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb, ki jih je treba izkazovati ločeno

Po starih SRS je bilo treba ločeno izkazovati naslednje vrste dolgoročnih / kratkoročnih finančnih naložb:

- dolgoročne / kratkoročne naložbe v kapital drugih podjetij,
- dolgoročno / kratkoročno dana posojila,
- dolgoročno / kratkoročno dani depoziti in varščine ter

- dolgoročne / kratkoročne naložbe v odkupljene lastne delnice.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij je bilo potrebno razčlenjevati na:

- kupljene delnice,

- pridobljene deleže in
- pridobljene celote kapitala.

Dolgoročno in kratkoročno dana posojila je bilo treba razčlenjevati na tista, ki so bila dana na podlagi posojilnih pogodb in na tista, ki so bila dana v obliki odkupljenih obveznic oziroma v obliki odkupljenih kratkoročnih vrednostnih papirjev.

Po novih SRS je treba ločeno izkazovati naslednje vrste dolgoročnih finančnih naložb (Odar, 2002, str.7):

- dolgoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij. Mišljene so naložbe v kapitalske deleže, ki jih namerava imeti naložbenik v posesti v obdobju, daljšem od leta dni in ne v posesti za trgovanje,
- naložbe v odkupljene lastne delnice in odkupljene lastne deleže, vendar le tiste, ki jih družba namerava posedovati dlje kot eno leto. Ostale odkupljene lastne delnice ali deleži se izkazujejo med kratkoročnimi finančnimi naložbami,
- dolgoročne finančne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države, območja in občine ali drugih izdajateljev. Kot tovrstne naložbe so mišljene naložbe v dana dolgoročna posojila, naložbe v kupljene obveznice drugih podjetij ali države ter naložbe v izpeljane finančne instrumente, ki jih namerava imeti podjetje naložbenik v posesti v obdobju daljšem od leta dni in ne v posesti za trgovanje,
- dolgoročne finančne naložbe v naložbene nepremičnine in
- dolgoročne finančne naložbe v naložbene premičnine.

Naložb v izpeljane finančne instrumente stari SRS niso obravnavali. Obravnavali pa tudi niso naložb v naložbene nepremičnine in naložb v naložbene premičnine, ki jih je po novih SRS treba izkazovati ločeno od drugih dolgoročnih finančnih naložb.

Po novih SRS so kot naložbene nepremičnine mišljene finančne naložbe v naložbene nepremičnine, ki so v posesti za trgovanje ali dane v finančni najem, da bi se z njimi dolgoročno dosegali donosi. Naložbene premičnine pa so naložbe v plemenite kovine, drage kamne, umetniška dela in podobno tržljivo blago, ki naj bi jih podjetje posedovalo več kot leto dni in niso namenjene trgovanju.

Kratkoročne finančne naložbe je treba v okviru novih SRS izkazovati ločeno kot:

- kratkoročne finančne naložbe v kapital drugih podjetij, kjer gre za naložbe v kapitalske deleže, ki jih namerava imeti podjetje naložbenik v posesti za trgovanje,
- kratkoročne finančne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev. Kot naložbe v finančne dolgove se še vedno štejejo naložbe v dana kratkoročna posojila. Novost novih SRS pa je ta, da se med kratkoročne finančne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev štejejo tudi naložbe v kupljene menice in druge kratkoročne dolžniške vrednostne papirje drugih podjetij ali države ter naložbe v izpeljane finančne instrumente, ki jih naložbenik namerava imeti v posesti za trgovanje. Takoj udenarljivi vrednostni papirji so sestavni del denarnih sredstev, kar pomeni, da se tolarski in devizni depoziti na odpoklic po novih SRS izkazujejo med denarnimi sredstvi in ne več med kratkorčnimi finančnimi naložbami. Ostali vezani depoziti se glede na rok vezave izkazujejo med kratkorčnimi (do enega leta) in dolgoročnimi (nad enim letom) finančnimi naložbami (Hieng, 2001, str. 57-58),
- kratkoročne finančne naložbe v finančna sredstva kratkoročne narave, ki niso vezana na proizvodnjo in opravljanje storitev v podjetju naložbeniku,
- kratkoročne finančne naložbe v terjatve, ki jih ima podjetje v posesti za trgovanje in
- finančne naložbe v odkupljene lastne delnice in odkupljene lastne deleže s katerimi namerava podjetje trgovati.

Ena izmed novosti novih SRS je tudi ta, da je tako dolgoročne kot kratkoročne finančne naložbe v kapital in finančne dolgove treba razčlenjevati na tiste, ki se nanašajo na uskupinjena odvisna podjetja, neuskupinjena odvisna podjetja, pridružena podjetja, skupaj obvladovana

podjetja, in druge.¹ V starih SRS pa je bilo treba ločeno izkazovati finančne naložbe v podjetja iste skupine, za katero se sestavlja skupinska (konsolidirana) bilanca stanja, v druga povezana podjetja in v druga podjetja.

¹ *Uskupinjeno odvisno podjetje (konsolidirano odvisno podjetje)* je podjetje, v katerem ima obvladujoče podjetje prevladujoč kapitalski delež ali prevladujoč vpliv iz drugih razlogov in ki vstopa v skupino, za katero se sestavljajo skupinski računovodski izkazi. *Neuskupinjeno odvisno podjetje (nekonsolidirano odvisno podjetje)* je podjetje, v katerem ima obvladujoče podjetje sicer prevladujoč kapitalski delež ali prevladujoč vpliv iz drugih razlogov, vendar ga namerava obvladujoče podjetje usmerjati le začasno, ker ga ima v lasti zgolj z namenom, da bi ga v bližnji prihodnosti odtujilo ali pa posluje znotraj strogih dolgoročnih omejitev, ki pomembno zmanjšujejo njegovo zmožnost, da bi preneslo svoja sredstva na obvladujoče podjetje. *Skupaj obvladovano podjetje* je podjetje, ki ga je ustanovilo več podvižnikov (pogodbenih strank pri skupnem podvigu); ti na podlagi

V starih in novih SRS je treba ločeno izkazovati tudi finančne naložbe na tiste, ki se nanašajo na stranke v državi in na tiste, ki se nanašajo na stranke v tujini. Zaradi sestavljanja skupinskih računovodskih izkazov jih je treba obravnavati posebej in zneske v domači valuti prevesti v zneske v ustrezni tuji valuti in obratno.

V okviru bilance stanja, ki jo predpisujejo SRS se dolgoročne finančne naložbe izkazujejo med stalnimi sredstvi. Po starih SRS so se izkazovale kot (Turk et al., 1999, str. 148):

- delnice in deleži gospodarskih družb v skupini,
- delnice in deleži povezanih gospodarskih družb,
- druge delnice in deleži,
- dolgoročno dana posojila gospodarskim družbam v skupini,
- dolgoročno dana posojila drugim povezanim gospodarskim družbam,
- dolgoročno dana posojila drugim in
- dolgoročni depoziti.

V bilanci stanja, ki jo predpisujejo novi SRS za velika in srednja podjetja za zunanje poslovno poročanje, se dolgoročne finančne naložbe izkazujejo v naslednjih postavkah (SRS 24, 2002):

- deleži v podjetjih v skupini,
- dolgoročne finančne terjatve do podjetij v skupini razen do pridruženih podjetij,
- deleži v pridruženih podjetjih,
- dolgoročne finančne terjatve do pridruženih podjetij,
- drugi dolgoročni deleži,
- druge dolgoročne finančne terjatve in
- lastni deleži.

Po starih in novih SRS je potrebno dolgoročne finančne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, države ali drugih izdajateljev, ki zapadejo v plačilo v enem letu po datumu bilance stanja, v njej izkjučiti iz dolgoročnih finančnih naložb in izkazati kot kratkoročno finančno

pogodbenega sporazuma skladno s svojimi kapitalskimi deleži skupaj obvladujejo celotno poslovanje takšnega podjetja. *Pridruženo podjetje* je podjetje, v katerem ima proučevano podjetje zaradi svojega kapitalskega deleža v njem ali iz drugih razlogov pomemben vpliv (SRS 3.53, 2001).

naložbo. Sprotno zapadanje dolgoročnih finančnih naložb lahko knjigovodsko izkazujemo, ali pa jih knjigovodsko ne izkažemo in jih tako izkažemo le v bilanci stanja (Šušteršič, 1998, str. 105).

Prav tako je potrebno med kratkoročnimi finančnimi naložbami izkazovati dolgoročne finančne naložbe v finančne dolgove drugih podjetij, ki zaradi spremenjenega položaja dolžnika (stečaj, likvidacija, ipd.) prenehajo biti dolgoročne. Dolgoročne finančne naložbe, ki se prerazvrstijo med kratkoročne finančne naložbe, se prenašajo mednje posamič po knjigovodski vrednosti.

V okviru bilance stanja, so kratkoročne finančne naložbe izkazane med gibljivi sredstvi. Po starih SRS so se izkazovale v naslednjih postavkah:

- za prodajo kupljene delnice in deleži organizacij v skupini,
- za prodajo kupljene delnice in deleži drugih povezanih organizacij,
- za prodajo kupljene delnice in deleži,
- kratkoročno dana posojila drugim in
- za prodajo kupljene vrednostnice.

Kratkoročne finančne naložbe se v bilanci stanja po novih SRS izkazujejo v naslednjih postavkah (SRS 24, 2002):

- kratkoročni deleži v podjetjih v skupini razen v pridruženih podjetjih,
- kratkoročni deleži v pridruženih podjetjih,
- lastni deleži in
- kratkoročne finančne naložbe do drugih.

3.1.2 Naložbene nepremičnine in izpeljani finančni inštrumenti

Naložbenih nepremičnin po starih SRS nismo poznali kot posebne kategorije dolgoročnih finančnih naložb. Gre za pravila presredstvovanja, to je nalaganja sredstev (praviloma denarnih) v drugo obliko, katerega namen je povečevanje finančnih in ne poslovnih prihodkov. Te naložbe ne sodelujejo v proizvodnem procesu in ne prenašajo svoje vrednosti na proizvode oziroma storitve in se ne amortizirajo. Potrebno pa jih je prevrednotovati zaradi oslabitve in okrepitve. Obravnavajo se ločeno od drugih dolgoročnih finančnih naložb in od opredmetenih osnovnih sredstev (Odar, 2001a, str. 44).

Pri novih naložbah v naložbene nepremičnine ne gre za naložbe v osnovna sredstva, zato se pri izdelovanju davčnega izkaza te naložbe ne morejo šteti za vlaganja v osnovna sredstva in se po 39. členu Zakona o davku od dobička pravnih oseb ne morejo šteti za davčno olajšavo (Odar, 2002, str. 7).

Po MRS 25 je naložbena nepremičnina finančna naložba v zemljišča ali zgradbe, ki jih vlagajoče podjetje ali drugo podjetje v isti skupini podjetij kot vlagatelj ne potrebuje ali ne uporablja pri svojem poslovanju. Po MRS 40 pa je naložbena nepremičnina (zemljišče ali zgradba, ali del zgradbe, ali oboje) nepremičnina, posedovana (pri lastniku ali najemniku pri finančnem najemu), da bi prinašala najemnino ali / in povečevala vrednost naložbe.

Naložbena nepremičnina se ne uporablja pri proizvodnji ali dobavljanju blaga in storitev, za pisarniške namene ali prodajo v rednem poslovanju. Naložbeno premoženje zato povzroča denarne tokove, ki so močno odvisni od drugih sredstev, ki jih poseduje podjetje. To razlikuje naložbeno nepremičnino od lastniško uporabljene nepremičnine (Odar, 2002a, str. 84).

Izpeljani (izvedeni) finančni instrument je v SRS opredeljen kot finančni instrument:

- katerega vrednost se spremeni zaradi spremembe določene obrestne mere, tečaja vrednostnih papirjev, cene blaga, valutnega tečaja, indeksa cen, zaupanja (kreditne) sposobnosti ali podobnih spremenljivk,
- ki ne zahteva začetne čiste finančne naložbe ali ki zahteva le majhno čisto začetno finančno naložbo in ki se poravnava v prihodnosti.

Izpeljani finančni instrumenti so na primer blagovna ali finančna rokovna (terminska) pogodba, pogodba o finančni zamenjavi in pogodba o opcijah. Izpeljani finančni instrument je lahko ena izmed dolgoročnih (podjetje ga poseduje več kot leto dni in ne v posesti za trgovanje) ali kratkoročnih finančnih naložb (podjetje ga poseduje v posesti za trgovanje). Lahko pa se uporablja tudi kot instrument za varovanje pred tveganjem.

Varovanje pred tveganjem je določitev enega ali več instrumentov za varovanje pred tveganjem, tako, da se sprememba njegove (njihove) poštene vrednosti ali prihodnjih denarnih tokov v celoti ali delno pobota s spremembo poštene vrednosti ali denarnih tokov pred tveganjem varovane postavke (SRS 3.53, 2002).

Pred tveganjem varovana postavka je sredstvo, dolg, trdna obveza ali predviden prihodnji posel, ki izpostavlja podjetje tveganju spremembe poštene vrednosti ali prihodnjih denarnih tokov in je za obračunavanje varovanja pred tveganjem določena kot varovana pred tveganjem (SRS 3.53, 2002).

Poznamo naslednja varovanja pred tveganjem (Odar, 2000, str. 437):

- varovanje poštene vrednosti pred tveganjem,
- varovanje denarnih tokov pred tveganjem in
- varovanje čiste finančne naložbe v podjetje v tujini pred tveganjem.

Po novem SRS 6.30 in SRS 3.33 se pobotanje prevrednotenja inštrumentov za varovanje pred tveganjem in pred tveganjem varovane postavke obravnava posebej:

1. **Pri varovanju poštene vrednosti pred tveganjem** se dobiček oziroma izguba iz prevrednotenja inštrumenta za varovanje pred tveganjem po poštenu vrednosti pripoznana kot prevrednotovalni finančni prihodek v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami, dobiček oziroma izguba pred tveganjem varovane postavke, pripisan(a) varovanju pred tveganjem, pa popravi knjigovodsko vrednost pred tveganjem varovane postavke in se takoj pripozna kot prevrednotovalni finančni prihodek oziroma odhodek v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami.

2. **Pri varovanju denarnega toka pred tveganjem** se del dobička oziroma izgube iz inštrumenta za varovanje pred tveganjem, ki je opredeljen kot uspešno varovanje pred tveganjem, pripozna neposredno kot sprememba prevrednotovalnega popravka kapitala v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami, neuspešni del pa se takoj izkaže kot prevrednotovalni finančni prihodek oziroma odhodek v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami.

3. **Pri varovanju čistih finančnih naložb v podjetje v tujini** pa se dobiček oziroma izguba iz inštrumenta za varovanje pred tveganjem, ki je opredeljen kot uspešno varovanje pred tveganjem, prizna kot prevrednotovalni finančni prihodek v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami, torej enako kot prevedba dobička ali izgube iz tuje valute.

3.2 MERJENJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB

3.2.1 Merjenje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb ob začetnem pripoznanju

Kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe se po starih in novih SRS ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna ali drugačna sredstva.

Finančne naložbe v kapital, lastniške in dolžniške vrednostne papirje drugih podjetij ali države se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov ali pošteni vrednosti drugih nadomestil za nakup, ki jih je dal naložbenik na dan menjave, povečani za stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati naložbi.

Finančne naložbe v dana posojila pa se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po plačanem znesku posojila oziroma v višini glavnice. Na podlagi pogodb se lahko v glavnico všttevajo tudi pripisane obresti.

V primeru **finančne naložbe v vrednostnice v zameno za drugo sredstvo**, se ob začetnem pripoznanju upošteva poštena vrednost pridobljenih vrednostnic ali poštena vrednost sredstva, danega v menjavo, tista, ki je lažje določljiva (Chasten, Flaherty, O'Connor, 1995, str. 510).

3.2.2 Povečanje in zmanjšanje vrednosti dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe **v dolgoročno in kratkoročno dana posojila** se po starih in novih SRS povečujejo za pripisane obresti, zmanjšujejo pa se za vnovčene zneske.

Hkrati se dolgoročne finančne naložbe **v dolgoročno dana posojila** zmanjšujejo za zneske, ki prehajajo v okvir kratkoročnih finančnih naložb, ker zapadejo v plačilo v letu dni ali prej oziroma dokler se po novih SRS ne pojavi potreba po prevrednotovanju. Obresti se obračunavajo in pripisujejo glavnici le pri tistih posojilih, ki so najmanj tvegana in je tako določeno tudi v pogodbi. Pri sestavljanju bilance stanja je priporočljivo, da se upošteva načelo previdnosti, kar

pomeni, da se pri vseh tistih posojilih, pri katerih je izplačilo glavnice oziroma obresti negotovo, nezanesljivo oziroma manj zanesljivo in obstaja sum nezmožnosti pravočasne vrnitve v plačilo zapadlih obrokov (anuitet), da se obresti pripisujejo znesku glavne terjatve, vendar naj upnik hkrati oblikuje ustrezen popravek vrednosti danega posojila za enak ali celo večji znesek (Turk et.al., 1999, str. 113).

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe v **dolžniške vrednostne papirje** se po navodilih novih in starih SRS vrednostno zmanjšujejo z odplačevanjem glavnice. Kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe v vrednostne papirje, katerih tržna vrednost je bila na dan bilanciranja manjša od njihove knjigovodske vrednosti, je bilo po starih SRS, zaradi načela previdnosti potrebno ovrednotiti po tržni vrednosti. Razliko med tema dvema vrednostima pa obravnavati kot odhodek financiranja. Enako je tudi ravnanje po novih SRS. V nasprotnem primeru, ko je bila tržna vrednost večja od nabavne vrednosti, pa le to po starih SRS ni vplivalo na vrednotenje finančnih naložb.

Novi SRS za razliko od starih SRS, dopuščajo prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve, kar pomeni, da se finančne naložbe lahko obravnava po pošteni oziroma odplačni vrednosti, ki presegata knjigovodsko vrednost. Razlika med pošteno oziroma odplačno in knjigovodsko vrednostjo v tem primeru povečuje nabavno vrednost naložbe in posebni prevrednotovani popravek kapitala v zvezi s finančnimi naložbami. V tem primeru prevrednotenje zaradi okrepitve finančnih naložb ne vpliva na izkaz poslovnega izida podjetja.

V primeru, da finančna naložba **izgublja vrednost**, je potrebno po starih in novih SRS v breme finančnih odhodkov vzpostaviti popravek njene začetno izkazane vrednosti. V primeru, da je bil po novih SRS predhodno oblikovan posebni prevrednotovalni popravek kapitala zaradi okrepitve finančne naložbe, je potrebno tega izrabiti in šele nato izkazati finančni odhodek. Če se vrednost take finančne naložbe kasneje spet poveča, je treba ustrezno stornirati popravek vrednosti. Najpogostejša nepravilnost, ki se pojavlja pri izkazovanju finančnih naložb je ta, da ustrezen popravek vrednosti finančne naložbe ni oblikovan. Ker naložba ni ustrezno popravljena, so finančni odhodki tekočega obdobja premajhni, poslovni izid pa prevelik (Gorenc, 1999, str. 61).

V primeru odtujitve kratkoročnih in dolgoročnih finančnih naložb se po starih in novih SRS pripozna finančni prihodek, če je čisti iztržek zanjo večji od knjigovodske vrednosti in finančni odhodek, če je knjigovodska vrednost večja od čistega iztržka zanjo.

Vse **finančne naložbe, izražene v tujih valutah**, je bilo potrebno po navodilih starih SRS preračunati v domačo valuto po tečaju na dan nastanka. Tečajna razlika, ki se je pojavila do dneva bilance stanja, se je štela kot postavka oblikovanja ali črpanja revalorizacijskega izida (SRS 3.16 in 6.14, 1997). Novi SRS za razliko od starih SRS natančno določajo, da se finančne naložbe izražene v tuji valuti na dan bilanciranja preračunajo po srednjem tečaju Banke Slovenije, iz utemeljenih razlogov pa se lahko uporabi tudi ustrezeni tečaj poslovne banke. Po novih SRS povečanje finančnih naložb iz tega naslova povečuje finančne prihodke v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami, zmanjšanje pa finančne odhodke v zvezi z dolgoročnimi / kratkoročnimi finančnimi naložbami (SRS 3.28 in 6.22, 2002).

3.2.3 Merjenje dolgoročnih finančnih naložb v kapital odvisnih in pridruženih podjetij

V starih in novih SRS velja določilo, da obvladujoče podjetje v svojih računovodskih izkazih vrednoti finančne naložbe v kapital odvisnih in pridruženih podjetij, ki so zajete v skupinske računovodske izkaze po kapitalski metodi, finančne naložbe v podjetja, ki niso zajeta v skupinske računovodske izkaze, pa se v posameznih računovodskih izkazih vrednotijo po naložbeni metodi.

3.2.3.1 Matično in odvisno podjetje po starih SRS ter z njimi povezano obvladujoče, odvisno in pridruženo podjetje po novih SRS

V starih SRS je matično podjetje opredeljeno kot podjetje, ki ima eno ali več odvisnih podjetij. Odvisno podjetje pa je podjetje, ki ga usmerja matično podjetje.

Skupino podjetij po starih SRS sestavljajo:

- matično podjetje in
- njegova odvisna podjetja.

V skupini podjetij niso pridružena podjetja. To so tista podjetja, v katerih ima vlagatelj zgolj pomemben vpliv in niso odvisna podjetja.

Matično podjetje ima večinski vpliv v odvisnem podjetju, kadar je uresničeno katero izmed naslednjih sodil (Zakon o gospodarskih družbah, 2001):

- ima absolutno večino glasov delničarjev ali članov skupščine drugega podjetja,
- ima pravico imenovati absolutno večino članov upravnega, poslovnega ali nadzornega odbora v drugem podjetju in je tudi lastnik delnic, trajnih vlog in podobnega v njem,
- ima pravico do prevladujočega vpliva na drugo podjetje na način iz prejšnje alineje, ne da bi bilo tudi lastnik delnic, trajnih vlog in podobnega v njem in
- zgolj na podlagi sporazuma z drugimi prinašalci kapitala razpolaga z absolutno večino glasov delničarjev oziroma članov skupščine drugega podjetja.

Po novih SRS skupino podjetij sestavljajo:

- obvladujoče podjetje,
- podjetja, odvisna od njega zaradi deleža v kapitalu,
- podjetja, odvisna od njega zaradi prevladujočega vpliva iz drugih razlogov,
- pridružena podjetja, v katerih ima obvladujoče podjetje pomemben, ne pa tudi prevladujoč vpliv in
- podjetja, obvladovana skupaj z drugimi lastniki.

Šteje se, da ima obvladujoče podjetje v pridruženem podjetju pomemben vpliv, če je udeleženo v njegovem kapitalu z najmanj 20 %. V tem primeru se uporablja kapitalska metoda vrednotenja. Podobno kot novi SRS, navaja tudi tuja literatura, da se za finančne naložbe v kapital drugih podjetij, v katerih ima matično podjetje manj kot 20 % lastniški delež, uporablja naložbena metoda vrednotenja, za finančne naložbe v kapital drugih podjetij, v katerih ima matično podjetje med 20 % in 50 % lastniški delež, pa se uporablja kapitalska metoda vrednotenja. V primeru, da ima matično podjetje v kapitalu drugega podjetja 50 % delež in več, pa se sestavljajo skupinski računovodski izkazi (Baker, Lembke, King, 1996, str. 64).

3.2.3.2 Kapitalska metoda

Pri kapitalski metodi se finančna naložba najprej evidentira po svoji nabavni vrednosti. Vrednost naložbe se nato poveča ali zmanjša tako, da se upošteva vlagateljov delež pri dobičku ali izgubi, ki nastane po datumu, ko je finančna naložba opravljena.

V starih SRS je moralo obvladujoče podjetje za udeležbo v dobičku odvisnega podjetja izkazati finančni prihodek, v primeru izgube pa izkazati finančni odhodek. Novi SRS za razliko od starih SRS nudijo dve možnosti izkazovanja udeležbe v dobičku. Obvladujoče podjetje lahko za udeležbo v dobičku odvisnega podjetja izkaže finančni prihodek ali oblikuje posebni prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami.

Po novem SRS 18.22 se dividende in deleži v dobičku pridruženih podjetij pripozanjo kot prihodek, ko so izplačani. Zato obvladujoče podjetje v svojih računovodskih izkazih za udeležbo v dobičku pridruženega podjetja izkaže povečanje finančne naložbe in hkrati oblikuje posebni prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami v kapital pridruženih podjetij. Prihodke pripozna šele, ko je dividenda ali udeležba v dobičku tudi izplačana. Hkrati s pripoznanjem prihodka zmanjša posebni prevrednotovalni popravek kapital v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami.

Če odvisno ali pridruženo podjetje ugotovi izgubo v poslovanju, mora obvladujoče podjetje oblikovati popravek vrednosti finančne naložbe, saj je treba po SRS finančne naložbe v kapital odvisnih in pridruženih podjetij prevrednotovati zaradi oslabitve, ko naložbe izgubljajo vrednosti.

Pri kapitalski metodi gre za avtomatično prilagoditev knjigovodske vrednosti finančne naložbe v matičnem podjetju knjigovodski vrednosti kapitalskega deleža v odvisnem podjetju (Uvod v SRS, 1997). Finančna naložba v odvisno podjetje se giblje tako, kot se giblje kapital odvisnega podjetja. Če se kapital odvisnega podjetja na primer zaradi izgube zmanjša, se zmanjša tudi finančna naložba (Odar, 1998, str. 89).

Pojavi se vprašanje, kolikšen del čistega dobička odvisnega podjetja je tisti del, ki pripada matičnemu podjetju. Odvisno podjetje mora pri razporeditvi dobička ugotoviti tisti del dobička, ki pripada matičnemu podjetju. Iz dobička odvisnega podjetja je treba najprej odšteti vsa izplačila iz dobička, ki ne pripadajo lastnikom (nagrade poslovodstvu, izplačila za človekoljubne namene, deleže delavcev iz dobička in druga izplačila) in nato ugotoviti tisti del dobička, ki pripada matičnemu podjetju. Čisti dobiček, razporejen v rezerve, za povečanje osnovnega kapitala ali za izplačilo udeležbe v dobičku ali da ostane nerazporejen, pa v sorazmernem delu pripada matičnemu podjetju in povečuje njegovo finančno naložbo. Ko je udeležba v dobičku

tudi izplačana, se v odvisnem podjetju zmanjša obveznost za izplačilo, v matičnem podjetju pa se spremeni oblika sredstev, saj se sredstva finančne naložbe zmanjšajo oziroma spremenijo v denarna sredstva (Odar, 2002b, str. 45).

3.2.3.3 Naložbena metoda

Tako kot pri kapitalski metodi, se tudi pri tej metodi finančne naložbe najprej evidentirajo po svoji nabavni vrednosti. Za razliko od kapitalske metode se finančne naložbe pri tej metodi ne vrednotijo neposredno odvisno od poslovnih rezultatov podjetij, pri katerih imajo vlagatelji naložena svoja sredstva. Vlagatelj upošteva prihodke zgolj s prejetimi zneski iz razdelitve čistega dobička, ki nastane v podjetju, v katero vlaga, po datumu, ko je bila finančna naložba opravljena (Uvod v SRS, 1997). Kljub temu je potrebno ugotoviti, ali finančna naložba izgublja vrednost. Če izguba ni le začasna in če finančna naložba izgublja vrednost, je treba oblikovati popravek vrednosti takšne naložbe (Odar, 1998, str. 92).

3.3 REVALORIZIRANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PO STARIH SRS

Temeljna rešitev, ki so jo zahtevali stari SRS, je bilo ohranjanje realne vrednosti kapitala. Realna vrednost kapitala se je ohranjala z revalorizacijo, pri čemer se je kot merilo inflacije uporabljal indeks cen življenjskih potrebščin (Uvod v SRS, 1997). Če je imelo podjetje posamezno naložbo celo leto, se je za revalorizacijo uporabil celotni indeks rasti cen življenjskih potrebščin. V primeru, da je podjetje finančno naložbo pridobilo oziroma odtujilo znotraj leta, pa so se za revalorizacijo uporabili ustrezni revalorizacijski indeksi, ki so bili obračunani kumulativno od dneva pridobitve finančne naložbe do konca leta ali od začetka leta do dneva odtujitve, če je podjetje finančno naložbo odtujilo znotraj leta.

Revalorizacija iz naslova finančnih naložb - revalorizacijsko povečanje finančnih naložb in revalorizacijski del obresti, se je obravnavala kot postavka oblikovanja revalorizacijskega izida (Turk et.al, 1999, str. 112).

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe v posojila so se revalorizirale le, če je bilo to predvideno v pogodbi med upnikom in dolžnikom.

V inflacijskih razmerah je bilo potrebno obresti iz finančnih naložb ločiti na (SRS 18.32, 1997):

- del, ki gre med prihodke financiranja in
- del, ki se šteje kot postavka oblikovanja revalorizacijskega izida.

Če revalorizacija v pogodbi kratkoročno danega posojila ni bila dogovorjena, se je celoten znesek obresti vštel v prihodke financiranja (SRS Stališče 2, 1997).

V primeru dolgoročnih finančnih naložb v dana posojila, ko je bila v posojilni pogodbi določena enotna obrestna mera, so se štele vse obresti do zneska, ki je ustrezal indesku cen življenjskih potrebščin kot revalorizacijske obresti, vse druge pa so bile v takih primerih realne (Turk et.al, 1999, str. 112). Za razliko od starih SRS se po novih SRS celotne obresti (realne in revalorizacijske) izkazujejo neposredno med finančnimi prihodki.

Osnovi za revalorizacijo finančne naložbe sta bili njena nabavna vrednost in popravek vrednosti finančne naložbe na dan revalorizacije. Osnova za revalorizacijo nabavne vrednosti je bila nabavna vrednost, povečana za rezultate revalorizacije iz prejšnjih letnih revalorizacij. Osnova za revalorizacijo popravkov vrednosti naložbe je bilo stanje popravkov vrednosti na koncu obdobja, vključno z rezultati revalorizacije popravkov vrednosti naložbe za pretekla leta (Koželj, 2000a, str. 100).

3.4 PREVREDNOTOVANJE NEKATERIH GOSPODARSKIH KATEGORIJ PO NOVIH SRS

Novi SRS v celoti opuščajo dosedanje ureditev revalorizacije in jo nadomeščajo s prevrednotovanjem gospodarskih kategorij. Pri tem izhajajo iz dejstva, da se cene spreminjajo zaradi posebnih in splošnih gospodarskih in družbenih vplivov. Posebni vplivi (spremembe v ponudbi in povpraševanju, tehnološke spremembe) lahko povzročajo pomembne posamezne podražitve ali pocenitve ne glede na druge cene. Poleg njih pa lahko delujejo še splošni vplivi

(na primer zaradi spremembe kupne moči domače valute glede na neko trdno in pogosto uporabljano valuto, euro). Zato moramo razlikovati:

- prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute, merjene v evrih in
- prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij.

3.4.1 Prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute

Prevrednotenje, ki je posledica spremembe kupne moči domače valute, se imenuje splošno prevrednotenje. Le-to se opravi na koncu posameznega poslovnega leta in le pri kapitalu, v primeru, da se je v prejšnjem koledarskem letu tečaj evra do tolarja povečal za več kot 5,5 % (Uvod v SRS, 2002).

Razlike, ki se bodo na koncu leta pojavile pri kapitalskih postavkah, merjenih v evrih, bo moralo računovodstvo knjižiti v dobro splošnega prevrednotovalnega popravka kapitala (razčlenjenega po sestavinah), po drugi strani pa to prevrednotenje kriti v breme izrednih odhodkov (Koželj, 2001, str. 25).

3.4.2 Prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij

Za razliko od splošnega prevrednotenja, se prevrednotenje, ki je posledica sprememb cen gospodarskih kategorij opravi na koncu poslovnega leta ali med njim, in sicer zaradi:

- okrepitve sredstev,
- oslabitve sredstev in
- odprave oslabitve.

V primeru okrepitve sredstev gre za povečanje prihodnjih gospodarskih koristi iz sredstev, v primeru oslabitve sredstev pa za njihovo zmanjšanje. V prvem primeru se s povečanjem vrednosti sredstev prehodno poveča posebni prevrednotovalni popravek kapitala, v drugem primeru pa se z zmanjšanjem njihove vrednosti povečajo prevrednotovalni poslovni odhodki ali prevrednotovalni finančni odhodki, razen če se pred tem pri istih sredstvih pojavi posebni prevrednotovalni popravek kapitala, ki ga je mogoče zmanjšati ob hkratnem zmanjšanju vrednosti ustreznih sredstev.

Okrepitev sredstev se lahko pojavi, če obstajajo utemeljeni tržni podatki, ki omogočajo povečanje knjigovodske vrednosti:

- zemljišč,
- zgradb,
- opreme in
- finančnih instrumentov.

V teh primerih se ne glede na računovodsko načelo manjše vrednosti povečajo knjigovodske vrednosti teh postavk. Upoštevanje oslabitve sredstev je obvezno, upoštevanje okrepitve sredstev pa dopustno (Uvod v SRS, 2002).

Prevrednotenje na koncu poslovnega leta ali med njim, se lahko opravi tudi pri dolgovih, in sicer zaradi okrepitve ali oslabitve dolgov. Upoštevanje okrepitve dolgov je obvezno, upoštevanje oslabitve dolgov pa dopustno (Uvod v SRS, 2002).

3.5 PREVREDNOTOVANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PO NOVIH SRS

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Kot prevrednotenje se ne štejejo pogodbeni pripisi obresti in druge spremembe glavnice naložbe. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje finančnih naložb zaradi njihove:

- okrepitve,
- oslabitve in
- odprave oslabitve.

3.5.1 Prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve

V predhodnih SRS zaradi načela previdnosti ni bilo dopustno povečati knjigovodske vrednosti finančne naložbe na tržno vrednost v primeru, da je bila knjigovodska vrednost manjša od tržne vrednosti. V nasprotnem primeru je bilo obvezno zniževanje knjigovodske vrednosti na raven tržne vrednosti, razliko pa obravnavati kot odhodek financiranja.

Novi SRS zaradi okrepitve dopuščajo prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve in natančno določajo katera pravila prevrednotenja zaradi okrepitve je treba uporabiti pri posamezni vrsti dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe se po določenih novih SRS lahko prevrednotijo zaradi okrepitve v naslednjih primerih:

1 Če njihova dokazana **poštena vrednost** pred odštetjem stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji ali drugačni odtujitvi, **presega njihovo knjigovodsko vrednost**. V tem primeru se knjigovodska vrednost naložbe lahko poveča do poštene vrednosti.² Razlika, ki se pojavi med knjigovodsko in pošteno vrednostjo, se obravnava kot posebni prevrednotovalni popravek kapitala.

Poštena vrednost je dokazana, če (SRS 3.25, 2002):

- je objavljena na delujočem trgu borznih vrednostnih papirjev,
- lahko denarne tokove utemeljeno oceni neodvisna ocenjevalna agencija ali
- obstaja model vrednotenja, pri katerem so vložki podatkov vanj dokazani, ker prihajajo z delujočega trga.

Zgoraj navedena pravila prevrednotenja se uporabljajo pri dolgoročnih finančnih naložbah v zvezi z:

- lastniškimi vrednostnimi papirji,
- dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji in
- drugimi z njimi povezanimi finančnimi inštrumenti.

Pri kratkoročnih finančnih naložbah pa v zvezi z :

- lastniškimi vrednostnimi papirji,
- dolgoročnimi in kratkoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji v posesti za prodajo in
- drugimi z njimi povezanimi finančnimi inštrumenti.

² Pojem poštena vrednost je širši od pojma tržna vrednost. Finančnemu inštrumentu je mogoče določiti tržno ceno le, če se z njim trguje na dejavnem in plačilno sposobnem trgu. Poštena vrednost pa se lahko določa tudi drugače, ne le kot posledica trgovanja na dejavnem in plačilno sposobnem trgu (Odar, 2002a, str. 82).

2 Zaradi okrepitve se lahko prevrednotujejo tudi dolgoročne finančne naložbe v tista podjetja, s katerih vrednostnimi papirji se ne trguje na borznem ali prostem trgu, **kot posledica spremembe vrednosti evra, če se opravlja splošno prevrednotenje kapitala.**

V tem primeru je treba za učinek prevrednotenja povečati prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi z dolgoročnimi finančnimi naložbami (SRS 3.26, 2002). Kratkoročne finančne naložbe v tista podjetja, s katerih vrednostnimi papirji se ne trguje na borznem ali prostem trgu, pa se ne prevrednotujejo zaradi okrepitve (SRS 6.24, 2002).

3 Če njihova po metodi veljavne obrestne mere izmerjena **odplačna vrednost presega** njihovo **knjigovodsko vrednost**. V tem primeru je treba knjigovodsko vrednost takšnih kratkoročnih in dolgoročnih naložb povečati do njihove odplačne vrednosti in za razliko povečati tudi prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi s kratkoročnimi in dolgoročnimi finančnimi naložbami.

Navedena pravila prevrednotenja se uporabljajo pri dolgoročnih finančnih naložbah v zvezi z:

- danimi dolgoročnimi posojili, ki niso v posesti za trgovanje,
- dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji v posesti do zapadlosti in
- drugimi vrednostnimi papirji, katerih poštene vrednosti ni mogoče dokazati.

Pri kratkoročnih finančnih naložbah pa v zvezi z:

- danimi kratkoročnimi posojili, ki niso v posesti za trgovanje,
- dolgoročnimi in kratkoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji v posesti do zapadlosti v plačilo in
- drugimi vrednostnimi papirji, katerih poštene vrednosti ni mogoče dokazati.

Podjetje ne uvrsti nobenih vrednostnih papirjev med vrednostne papirje v posesti do zapadlosti, če je v tekočem poslovnem letu ali v prejšnjih dveh poslovnih letih prodalo ali preneslo več kot nepomemben znesek kratkoročnih in dolgoročnih finančnih naložb v posesti do zapadlosti ali izvedlo prodajno opcijo na njem pred njihovo zapadlostjo.

Podjetje ne izpričuje zmožnosti do zapadlosti posedovati kratkoročno in dolgoročno finančno naložbo kot vrednostni papir z vnaprej določeno zapadlostjo, če ni izpolnjen eden izmed tehle pogojev (SRS 3.27, 6.25, 2002):

- nima razpoložljivih finančnih virov za nadaljevanje financiranja kratkoročne in dolgoročne finančne naložbe do zapadlosti ali
- je predmet obstoječe pravne ali drugačne omejitve, ki utegne onemogočiti njegov namen posedovati jo do zapadlosti.

Knjigovodsko vrednost takšnih kratkoročnih in dolgoročnih naložb je treba povečati do njihove odplačne vrednosti in za razliko povečati tudi prevrednotovalni popravek kapitala v zvezi s kratkoročnimi in dolgoročnimi finančnimi naložbami (SRS 3.27, 6.25, 2002).

V primeru, da finančne naložbe zaradi spremembe namena ali zmožnosti ni več ustrezno do zapadlosti posedovati po odplačni vrednosti, jo je treba ponovno izmeriti po poštenu vrednosti. V primeru, da je na razpolago zanesljiva mera za finančno naložbo, za katero je prej ni bilo, je treba finančno naložbo ponovno izmeriti po poštenu vrednosti.

Če zanesljiva mera poštene vrednosti ni več na razpolago, pa naj se finančna naložba prevrednoti po odplačni vrednosti z uporabo metode veljavne obrestne mere in ne po poštenu vrednosti. Povečanje vrednosti iz takšnega naslova poveča prevrednotovalni popravek kapitala, vsako zmanjšanje pa ga zmanjša; če je izrabljen ali če ga ni, je razlika prevrednotovalni finančni odhodek (SRS 6.29 in SRS 3.32, 2002).

3.5.2 Prevrednotenje finančnih naložb zaradi oslabitve

Medtem ko je prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve dopustno, je prevrednotenje finančnih naložb zaradi oslabitve obvezno. Pri tem gre za pravila, ki so jih stari SRS pojmovali kot oblikovanje popravka vrednosti naložbe.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe se zaradi oslabitve prevrednotijo:

- ko je njihova po metodi veljavne obrestne mere izmerjena **odplačna vrednost manjša od njihove knjigovodske vrednosti**. Knjigovodsko vrednost takšnih naložb je treba zmanjšati do njihove odplačne vrednosti in za razliko zmanjšati posebni prevrednostovalni popravek kapitala v zvezi s finančnimi naložbami,

- ko je njihova zanesljivo merljiva **poštena vrednost** brez odštevanja stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji ali drugačni odtujitvi, **manjša od** njihove dotedanje **knjigovodske vrednosti**. Vrednost takšnih naložb je treba zmanjšati do njihove dokazane poštene vrednosti, ter v znesku razlike zmanjšati posebni prevrednotevalni popravek kapitala v zvezi s finančnimi naložbami, ki se je predhodno pojavil pri prevrednotenju. V primeru, da je posebni prevrednotevalni popravek kapitala izrabljen ali ga ni, pa razlika pomeni prevrednotevalni finančni odhodek, kar vpliva na poslovni izid podjetja (Koželj, 2000, str. 13).

Prevrednotenje zaradi oslabitve dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb se mora opraviti v zvezi z vsemi tistimi finančnimi naložbami, ki sem jih omenila pri prevrednotenju finančnih naložb zaradi okrepitve.

3.5.3 Prevrednotenje finančnih naložb zaradi odprave oslabitve

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe se zaradi odprave oslabitve prevrednotijo, če dokazana poštena oziroma odplačna vrednost finančnih instrumentov presega njihovo zaradi oslabitve zmanjšano knjigovodsko vrednost. V tem primeru je treba za razliko povečati knjigovodsko vrednost takšnih finančnih naložb in hkrati tudi prevrednotevalni popravek kapitala v zvezi z finančnimi naložbami, ki je bil pri istih finančnih naložbah zmanjšan. Če se je zaradi oslabitve pri njem pojavil prevrednotevalni finančni odhodek v zvezi z finančnimi naložbami, ga je treba odpraviti.

3.5.4 Prodaja prevrednotenih finančnih naložb

Razliko, ki nastane pri prodaji finančnih naložb med čisto prodajno vrednostjo in zadnjo knjigovodsko vrednostjo je treba popraviti za ustrezní del prevrednotevalnega popravka kapitala v zvezi s temi finančnimi naložbami. Razliko med čisto prodajno vrednostjo finančne naložbe in njeno prvotno knjigovodsko vrednostjo oziroma njeno zaradi okrepitve popravljeno vrednostjo, pa je treba prenesti med finančne prihodke oziroma finančne odhodke.

4 IZKAZOVANJE FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V BILANCI STANJA IN GLAVNI KNJIGI

Znotraj tega poglavja je predstavljeno izkazovanje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb podjetja XY, d.d., in sicer v bilanci stanja in glavni knjigi na dan 31.12.2001 – pred uvedbo novih SRS in na dan 31.10.2002 – po uvedbi novih SRS. Ime podjetja je neimenovano oziroma izmišljeno, ker podjetje zaradi zaupnosti podatkov ne želi biti imenovano. Izmišljena so tudi imena njenih odvisnih podjetij ter imena drugih delniških družb, katerih nepomemben lastnik je podjetje XY, d.d.

Podjetje XY, d.d. je proizvodno podjetje in je po Zakonu o gospodarskih družbah velika delniška družba. 100 % kapitalske deleže ima v podjetju A v Zagrebu in v podjetju B v Avstriji. Odvisno podjetje predstavlja tudi podjetje C v Nemčiji, v katerem ima 65 % lastniški delež.

4.1 IZKAZOVANJE DOLGOROČNIH IN KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V BILANCI STANJA NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.10.2002 (NOVI SRS)

Podjetje XY, d.d. izkazuje dolgoročne finančne naložbe v bilanci stanja med stalnimi sredstvi, kratkorčne finančne naložbe pa med gibljivimi sredstvi, kar je v skladu s SRS. Njihovo izkazovanje v bilanci stanja in višina na dan 31.12.2001 sta predstavljeni v tabeli številka 1.

Tabela 1: Skrajšana oblika bilance stanja podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001, oblikovana po bilančni shemi starih SRS (v tisoč SIT)

SREDSTVA	6.428.532
Stalna sredstva	4.057.511
Neopredmetena dolgoročna sredstva	50.650
Opredmetena osnovna sredstva	3.544.252
Dolgoročne finančne naložbe	462.609
Gibljava sredstva	2.371.021
Zaloge	562.314
Dolgoročne terjatve iz poslovanja	23.739
Kratkoročne terjatve iz poslovanja	962.389
Kratkoročne finančne naložbe	785.261
Denarna sredstva	28.495
Aktivne časovne razmejitve	8.823
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	6.428.532
Kapital	4.415.866
Osnovni kapital	1.411.000
Vplačani presežek kapitala	3.979
Rezerve	346.843
Preneseni čisti dobiček ali izguba prejšnjih let	28.126
Revalorizacijski popravek kapitala	2.564.992
Nerazdeljeni čisti dobiček poslovnega leta	60.926
Dolgoročne obveznosti	442.438
Dolgoročne obveznosti iz financiranja	427.893
Dolgoročne obveznosti iz poslovanja	14.545
Kratkoročne obveznosti	1.547.236
Kratkoročne obveznosti iz financiranja	650.256
Kratkoročne obveznosti iz poslovanja	896.980
Pasivne časovne razmejitve	22.992

Vir: Bilanca stanja podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001.

Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe na dan 31.12.2001 skupaj predstavljajo 19,50 % vseh sredstev podjetja. Od tega dolgoročne finančne naložbe predstavljajo 7,20 %, kratkoročne finančne naložbe pa 12,30 % vseh sredstev podjetja. Izkazovanje finančnih naložb v skrajšani obliki bilance stanja po novih SRS ostaja v primerjavi s starimi SRS nespremenjeno, ker se dolgoročne finančne naložbe še vedno izkazujejo med stalnimi sredstvi, kratkoročne finančne naložbe pa med gibljivi sredstvi podjetja. Njihovo izkazovanje v bilanci stanja in višina na dan 01.01.2002 in 31.10.2002 sta predstavljeni v tabeli številka 2.

Tabela 2: Skrajšana oblika bilance stanja podjetja XY, d.d. na dan 01.01.2002 in 31.10.2002, oblikovana po bilančni shemi novih SRS (v tisoč SIT)

	31.10.2002	01.01.2002
SREDSTVA	6.425.686	6.428.532
Stalna sredstva	3.680.703	4.057.511
Neopredmetena dolgoročna sredstva	22.565	50.650
Opredmetena osnovna sredstva	2.867.551	3.544.252
Dolgoročne finančne naložbe	790.587	462.609
Gibliva sredstva	2.738.681	2.362.198
Zaloge	596.551	562.314
Dolgoročne poslovne terjatve	22.836	23.739
Kratkoročne poslovne terjatve	1.612.421	962.389
Kratkoročne finančne naložbe	467.055	785.261
Dobroimetje pri banki in drugih finančnih institucijah	39.818	28.495
Aktivne časovne razmejitve	6.302	8.823
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV	6.425.686	6.428.532
Kapital	4.699.358	4.415.866
Vpoklicani kapital	1.411.000	1.411.000
Kapitalske rezerve	346.843	346.843
Rezerve iz dobička	420.365	372.601
Preneseni čisti poslovni izid	0	79.861
Čisti poslovni izid poslovnega leta	312.635	0
Prevrednotovalni popravek kapitala	2.208.515	2.205.561
Rezervacije	27.613	0
Finančne in poslovne obveznosti	1.665.529	1.989.674
Dolgoročne finančne in poslovne obveznosti	640.512	442.438
	1.025.017	
Kratkoročne finančne in poslovne obveznosti		1.547.236
Pasivne časovne razmejitve	33.186	22.992

Vir: Bilanca stanja podjetja XY, d.d. na dan 01.01.2002 in 31.10.2002.

Stanje dolgoročnih finančnih naložb v podjetju XY, d.d., se je na dan 31.10.2002 v primerjavi s stanjem na dan 01.01.2002 povečalo za 70,90 % zaradi nakupa nekaterih novih delnic v letu 2002. Dolgoročne finančne naložbe tako na dan 31.10.2002 predstavljajo 12,30 %, kratkoročne finančne naložbe pa 7,20 % vseh sredstev podjetja.

4.2 IZKAZOVANJE DOLGOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V GLAVNI KNJIGI NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.10.2002 (NOVI SRS)

Dolgoročne finančne naložbe podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 predstavljajo naložbe v delnice domačih delniških družb, naložbe v delnice bank in zavarovalnic, naložbe v deleže v tuja podjetja in dolgoročno dana posojila. Podjetje posamezne vrste dolgoročnih finančnih naložb izkazuje ločeno v skladu z zahtevami starih SRS.

Tabela 3: Dolgoročne finančne naložbe podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	31.12.2001
060	Naložbe v delnice domačih delniških družb	302.273
062	Naložbe v delnice bank, zavarovalnic	69.572
064	Naložbe v deleže v tuja podjetja	48.056
069	Popravek vrednosti dolgoročnih finančnih naložb	(233)
06	Dolgoročne finančne naložbe	419.668
070	Dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb doma	42.941
07	Dolgoročno dana posojila	42.941
	Skupaj dolgoročne finančne naložbe	462.609

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001.

Podjetje XY, d.d. dolgoročne finančne naložbe po novih SRS evidentira znotraj istih skupin kontov, kot jih je evidentiralo po starih SRS. V skladu z zahtevami novih SRS ločeno izkazuje naložbe v delnice in deleže podjetij v skupini razen pridruženih podjetij, druge naložbe v delnice in deleže in dolgoročno dana posojila. Popravki vrednosti dolgoročnih finančnih naložb so po novih SRS evidentirani znotraj iste skupine kontov, kot so bili evidentirani po starih SRS.

Tabela 4: Dolgoročne finančne naložbe podjetja XY, d.d. na dan 01.01.2002 in 31.10.2002 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	31.10.02	01.01.02
061	Naložbe v delnice in deleže podjetij v skupini razen pridruženih	48.056	48.056
062	Druge naložbe v delnice in deleže	704.864	371.845
069	Popravek vrednosti dolgoročnih finančnih naložb zaradi oslabitve	- 4.565	- 233
06	Dolgoročne finančne naložbe v kapital	748.355	419.668
072	Dolgoročna posojila dana drugim	42.232	42.941
07	Dolgoročno dana posojila	42.232	42.941
	Skupaj dolgoročne finančne naložbe	790.587	462.609

Vir. Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.10.2002.

4.2.1 Naložbe v delnice domačih delniških družb, naložbe v delnice bank in zavarovalnic (stari SRS) in druge naložbe v delnice in deleže (novi SRS)

Naložbe v delnice domačih delniških družb predstavljajo naložbe v delnice domačih delniških družb, katerih delnice kotirajo na borzi. Podjetje XY, d.d. je tudi lastnik delnic banke in zavarovalnice, ki ne kotirajo na borzi. V okviru starih SRS je podjetje ti dve vrsti naložb izkazovalo ločeno, in sicer naložbe v delnice domačih delniških družb znotraj kontov skupine 060, naložbe v delnice banke in zavarovalnice pa znotraj kontov skupine 062.

Tabela 5: Naložbe v delnice domačih delniških družb ter bank in zavarovalnic na dan 31.12.2000 in 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	Datum naložbe	Število delnic	31.12.00	Revalorizacija Koef. = 1,07	31.12.01
06010	Delnice podjetja Jabolko, d.d.	31.03.94	2.472	191.981	13.439	205.420
06011	Delnice podjetja Sonček, d.d.	21.02.96	6.953	42.570	2.980	45.550
06012	Delnice podjetja Metulj, d.d.	04.06.00	4.199	47.947	3.356	51.303
060	Naložbe v delnice delniških družb v državi			282.498	19.775 / kto 280	302.273
06213	Delnice zavarovalnice	01.01.94	2	581	40	621
06214	Delnice banke	23.06.00 31.12.01	22.642 639	61.604 0	4.312	65.916 3.035
062	Naložbe v delnice bank in zavarovalnic			62.185	4.352 / kto 280	69.572
	Skupaj			344.683	24.127	371.845

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001.

Knjigovodske vrednosti naložb na dan 31.12.2001 predstavljajo nabavne vrednosti naložb povečane za revalorizacijo od dneva pridobitve naložb do dneva bilance stanja. Ker znotraj leta 2001 ni prišlo niti do odtujitve niti do pridobitve novih delnic, se pri izračunu revalorizacije upošteva celoletni koeficient revalorizacije, ki je v letu 2001 znašal 1,07. Revalorizacijo naložb

podjetje izkazuje kot povečanje vrednosti naložb v okviru kontov skupine 060 in 062 in hkrati oblikuje revalorizacijski izid na kontu skupine 280.

Po novih SRS podjetje naložbe v delnice delniških družb v državi in naložbe v delnice bank in zavarovalnic izkazuje skupaj kot druge naložbe v delnice in deleže, ker ta podjetja ne predstavljajo podjetij v skupini.

Tabela 6: Druge naložbe v delnice in deleže na dan 01.01.2002 in 31.10.2002 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	Datum naložbe	Število delnic	01.01.2002	31.10.2002
06210	Delnice družbe Jabolko, d.d.	31.03.94	2.472	205.420	205.420
06211	Delnice družbe Sonček, d.d.	21.02.96	6.953	45.550	45.550
06212	Delnice družbe Metulj, d.d.	04.06.00	4.199	51.303	51.303
06213	Delnice družbe Jagoda, d.d.	24.05.02	46.227	0	331.819
06214	Delnice banke	23.06.00	22.642	65.916	65.916
		31.12.01	639	3.035	3.035
06215	Delnice zavarovalnice	01.01.94	2	621	621
		24.06.02	2	0	1.200
062	Druge naložbe v delnice in deleže			371.845	704.864

Vir. Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.10.2002.

Stanje dolgoročnih finančnih naložb v druge delnice in deleže je na dan 31.10.2002 nekoliko višje v primerjavi s stanjem na dan 01.01.2002, ker je družba v letu 2002 kupovala nove delnice. Stanja nekaterih naložb na dan 31.10.2002 pa so enaka stanjem naložb na dan 01.01.2002, ker se vrednosti naložb po novih SRS ne revalorizirajo.

Podjetje XY, d.d. v skladu s sprejetimi računovodskimi usmeritvami enkrat letno primerja knjigovodske vrednosti naložb s tržnimi vrednostmi. Pri delnicah, ki kotirajo na organiziranem trgu, podjetje kot tržne vrednosti upošteva njihove borzne vrednosti, pri delnicah banke in zavarovalnice, ki ne kotirajo na organiziranem trgu, pa podjetje kot tržne vrednosti upošteva njihove zadnje revidirane vrednosti.

Tabela 7: Knjigovodska in tržna vrednost delnic na dan 31.12.2001 (v SIT)

Naložba	Datum naložbe	Število delnic	KV³ 31.12.01	TV⁴ 31.12.01	Razlika TV –KV
Delnice podjetja Jabolko, d.d.	31.03.94	2.472	83.099	83.005	- 94
Delnice podjetja Sonček, d.d.	21.02.96	6.953	6.551	7.200	649
Delnice podjetja Metulj, d.d.	04.06.00	4.199	12.218	13.500	1.282
Delnice zavarovalnice	01.01.94	2	310.500	343.325	32.825
Delnice banke	23.06.00	22.642	2.911	5.206	1.788
	31.12.01	639	4.750	5.206	1.096

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d., tečajnica Ljubljanske borze na dan 31.12.2001 in revidirana knjigovodska vrednost delnice banke in zavarovalnice na dan 31.12.2000.

V primeru, da je tržna cena delnice na dan 31.12.2001 presegala knjigovodsko ceno, podjetje zaradi načela previdnosti, naložbe ni ovrednotilo po tržni vrednosti. V nasprotnem primeru, ko je knjigovodska cena presegala tržno ceno, je podjetje naložbo ovrednotilo po tržni vrednosti in za razliko med tržno in knjigovodsko vrednostjo oblikovalo popravek vrednosti naložbe.

³ KV ... knjigovodska vrednost delnice na dan 31.12.2001 v SIT

⁴ TV... tržna vrednost delnice na dan 31.12.2001 v SIT

Tabela 8: Oblikovanje popravka vrednosti naložb na dan 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	V breme	V dobro
069	Popravek vrednosti dolgoročnih finančnih naložb		233
742	Popravki in odpisi dolgoročnih finančnih naložb	233	

Vir: Tabela 7 in lastni izračuni.

Podjetje je v letu 2002 kupovalo nove delnice. Ker je njihova tržna (borzna) cena v letu 2002 močno padla, se je podjetje odločilo, da bo popravke vrednosti teh naložb izjemoma oblikovalo na dan 31.10.2002.

Tabela 9: Knjigovodska in tržna vrednost delnice novo pridobljene naložbe v letu 2002 na dan 31.10.2002 (v SIT)

Naložba	Datum naložbe	Število delnic	KV 31.10.02	TV 31.10.02	Razlika TV -KV
Delnice družbe Jagoda, d.d.	24.05.02	46.227	7.178	7.085	- 93

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. in tečajnica Ljubljanske borze na dan 31.10.2002.

Morebitne popravke vrednosti ostalih naložb po podjetje oblikovalo ob koncu poslovnega leta 2002. V primeru, da bo knjigovodka vrednost presegala tržno vrednost naložbe, se je podjetje odločilo, da kljub možnosti prevrednotovanja dolgoročnih finančnih naložb zaradi okrepitve tega ne bo opravilo, ker bi prevrednotovanje vplivalo le na spremembo kapitala v bilanci stanja in ne na poslovni izid podjetja.

Tabela 10: Popravek vrednosti dolgoročnih finančnih naložb zaradi oslabitve na dan 31.10.2002
(v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	V breme	V dobro
0691	Popravek vrednosti dolg. finančnih naložb – Jabolko, d.d. (2.472 delnic po 94 SIT)		233
0692	Popravek vrednosti dolg. finančnih naložb – Jagoda, d.d. (46.227 delnic po 93 SIT)		4.332
069	Popravek vrednosti dolgoročnih finančnih naložb zaradi oslabitve		4.565
749	Prevrednotovalni finančni odhodki	4.565	

Vir: Tabela 8, tabela 9 in lastni izračuni.

4.2.2 Naložbe v deleže v tuja podjetja (stari SRS) ter delnice in deleži podjetij v skupini razen pridruženih podjetij (novi SRS)

Podjetje na dan 31.12.2001 v skladu z zahtevami starih SRS vse naložbe v deleže v tuja podjetja izkazuje ločeno od ostalih naložb. Naložbe v deleže v tuja podjetja predstavljajo naložbe v deleže odvisnih podjetij, ki jih je treba izkazovati ločeno od drugih finančnih naložb. Njihovo izkazovanje v glavni knjigi po starih SRS je prikazano v tabeli številka 11, izkazovanje po novih SRS pa v tabeli številka 13.

Tabela 11: Naložbe v deleže v tuja podjetja na dan 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	Datum naložbe	31.12.00 v tisoč SIT	31.12.01 v valuti 5	31.12.01 v tisoč SIT 6	Tečajne razlike 31.12.01- 31.12.00	Udeležba v dobičku (zaključni račun 31.12.01)
06410	Podjetje A (Hrvaška)	15.11.92	2.313	82.891 HRK	2.502	189	2.146
06420	Podjetje B (Avstrija)	08.07.92	22.199	1.443.398 ATS	23.225	1.026	3.613
06430	Podjetje C (Nemčija)	24.05.97	14.621	135.144 DEM	15.299	678	1.271
064	Naložbe v deleže v tuja podjetja		39.133		41.026	1.893 / kto 280	7.030 / kto 780

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 in tečajna lista Banke Slovenije na dan 31.12.2000 in 31.12.2001.

Stanje naložb v deleže v tuja podjetja se je na dan 31.12.2001 povečalo v primerjavi s stanjem na dan 31.12.2000 zaradi udeležbe podjetja XY, d.d. v dobičku odvisnih podjetij in zaradi pozitivnih tečajnih razlik.

⁵ Srednji tečaj Banke Slovenije na dan 31.12.2000 in na dan 31.12.2001

31.12.2001	31.12.2000
SIT/DEM = 113,2049	SIT/DEM = 108,19
SIT/HRK = 30,1816	SIT/HRK = 27,90
SIT/ATS=16,0905	SIT/ATS=16,0905

⁶ Stanje naložbe na dan 31.12.2001 pred upoštevanjem udeležbe v dobičku.

Stanje naložbe na dan 31.12.2000.....39.133 tisoč SIT
 Tečajne razlike 31.12.2000 do 31.12.2001..... 1.893 tisoč SIT
 Udeležba v dobičku..... 7.030 tisoč SIT
 Stanje naložbe na dan 31.12.2001.....48.056 tisoč SIT

Tabela 12: Uskladitev kapitala odvisnih podjetij s stanjem naložbe obvladujočega podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 (v valuti in v tisoč SIT)

Odvisno podjetje	Kapital odvisnega podjetja na dan 31.12.2001 (v valuti)	Kapital odvisnega podjetja na dan 31.12.2001 (v tisoč SIT)	Stanje naložbe v podjetju XY, d.d. na dan 31.12.2001
Podjetje A– Hrvaška	154.001 HRK	4.648	4.648
Podjetje B – Avstrija	1.667.941 ATS	26.838	26.838
Podjetje C – Nemčija	146.372 DEM	16.570	16.570
Skupaj		48.056	48.056

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d., bilanca stanja podjetja A, podjetja B in podjetja C na dan 31.12.2001.

Podjetje XY, d.d., kapitalske naložbe v odvisna podjetja vrednoti po kapitalski metodi, kar dokazuje usklajeno stanje naložbe obvladujočega podjetja s stanjem kapitala odvisnih podjetij.

Tabela 13: Naložbe v delnice in deleže podjetij v skupini razen pridruženih podjetij na dan 01.01.2002 in na dan 31.10.2002 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	Datum naložbe	31.10.2002	01.01.2002
06010	Naložbe v deleže - podjetje A	15.11.92	4.648	4.648
06020	Naložbe v deleže - podjetje B	08.07.92	26.838	26.838
06030	Naložbe v deleže - podjetje C	24.05.97	16.570	16.570
060	Naložbe v delnice in deleže podjetij v skupini razen pridruženih podjetij		48.056	48.056

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.10.2002.

Stanje naložbe v delnice in deleže podjetij v skupini razen pridruženih podjetij na dan 31.10.2002 v primerjavi s stanjem na dan 01.01.2002 ostaja nespremenjeno, ker podjetje do dne 31.10.2002 ni obračunalo tečajnih razlik in ker še ni znana udeležba podjetja XY, d.d. v poslovnem izidu družb A, B in C.

V skladu s sprejetimi računovodskimi usmeritvami, bo podjetje morebitne pozitivne tečajne razlike ob koncu poslovnega leta izkazalo kot povečanje vrednosti naložbe v breme kontov skupine 060 in 061 ter v dobro finančnih prihodkov. Morebitne negativne tečajne razlike pa bo podjetje izkazalo kot zmanjšanje vrednosti finančne naložbe v dobro kontov skupine 060 in 061 ter v breme finančnih odhodkov. Evidentiranje udeležbe obvladujočega podjetja v dobičku odvisnih podjetij, naj bi v letu 2002 v primerjavi z letom 2001 ostalo nespremenjeno. Podjetje se je odločilo, da bo morebitno udeležbo v dobičku izkazalo med finančnimi prihodki in ne med posebnimi prevrednotovalnimi popravki kapitala, katero možnost izbire nudijo novi SRS.

4.2.3 Dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb doma (stari SRS) in dolgoročna posojila, dana drugim (novi SRS)

Med dolgoročno danimi posojili podjetje izkazuje dolgoročno dana stanovanjska posojila svojim zaposlenim. Posojila so dana za dobo 10 let in obrestni meri EUR + 5 %.

Pri njihovem izkazovanju po novih SRS v primerjavi s starimi SRS ni bistvenih sprememb. Ker gre za posojila dana zaposlenim na podlagi posojilnih pogodb, so se le-ta po starih SRS izkazovala v okviru kontov skupine 070 kot dolgoročno dana posojila na podlagi posojilnih pogodb v državi. Po novih SRS pa se izkazujejo v okviru kontov skupine 072 kot dolgoročna posojila, dana drugim. Stanje na kontu 072 se je na dan 31.10.2002 v primerjavi s stanjem na dan 01.01.2002 zmanjšalo zaradi odplačila glavnice v letu 2002.

Revalorizacijske obresti (tečaj EUR) od danih posojil je podjetje po starih SRS izkazovalo na kontu 280 –revalorizacijski izid, realne pa med finančnimi prihodki v okviru konta skupine 782 - prihodki od obresti. V skladu z novimi SRS podjetje realne in revalorizacijske obresti izkazuje neposredno med finančnimi odhodki. Realne obresti podjetje izkazuje v okviru konta skupine 770 - prihodki od obresti, revalorizacijske pa v okviru konta skupine 772 - prihodki od prevrednotenja terjatev in dolgov zaradi ohranitve vrednosti. Izkazovanje terjatev za obračunane obresti po novih SRS ostaja v primerjavi s starimi SRS nespremenjeno. Izkazujejo se znotraj kontov skupine 150 – terjatve za obresti.

4.3 IZKAZOVANJE KRATKOROČNIH FINANČNIH NALOŽB PODJETJA XY, D.D. V GLAVNI KNJIGI NA DAN 31.12.2001 (STARI SRS) TER NA DAN 01.01.2002 IN 31.10.2002 (NOVI SRS)

Podjetje XY, d.d. na dan 31.12.2001 in 31.10.2002 med kratkoročnimi finančnimi naložbami izkazuje kratkoročne depozite pri poslovnih bankah in kratkoročni del dolgoročno danih stanovanjskih posojil. Po starih SRS je podjetje te naložbe izkazovalo skupaj znotraj kontov skupine 173 kot kratkoročno dana posojila.

Tabela 14: Kratkoročne finančne naložbe podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	31.12.2001
1732000	Kratkoročno dana posojila drugim – bankam	770.380
1731000	Kratkoročni del dolgoročno danih stanovanjskih posojil	14.881
173	Kratkoročno dana posojila	785.261
17	Kratkoročne finančne naložbe	785.261

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001.

Podjetje na dan 31.10.2002 zaradi zahtev novih SRS kratkoročni del dolgoročno danih posojil izkazuje znotraj konta skupine 176 kot kratkoročno dana posojila, kratkoročne depozite pri poslovnih bankah pa znotraj konta skupine 177 kot kratkoročno dani depoziti pri bankah.

Tabela 15: Kratkoročne finančne naložbe podjetja XY, d.d. na dan 31.10.2002 (v tisoč SIT)

Konto	Naziv konta	31.10.2002
1761000	Kratkoročni del dolgoročno danih stanovanjskih posojil	0
176	Kratkoročno dana posojila	0
177	Kratkoročni depoziti pri bankah	467.055
17	Kratkoročne finančne naložbe	467.055

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.10.2002.

4.3.1 Kratkoročno dana posojila drugim – bankam

Podjetje na dan 31.12.2001 med kratkoročno danimi posojili poslovnim bankam izkazuje depozite po več depozitnih pogodbah pri Novi Ljubljanski banki, d.d., Probanki, d.d. in NKBM, d.d.

V tabeli številka 16 je prikazano, pri katerih bankah ima družba vezana denarna sredstva na dan 31.12.2001 in v kakšni višini. Prikazane so tudi vračunane obresti z naslova depozitov do dne 31.12.2001.

Tabela 16: Stanje depozitov na dan 31.12.2001 in vračunane obresti iz naslova dolgoročno danih depozitov do dne 31.12.2001 (v tisoč SIT)

Banka	Glavnica	Revalorizacijske obresti	Realne obresti	Obresti skupaj
NLB d.d.	155.380	2.861	1.363	4.224
Probanka d.d.	210.000	1.070	486	1.556
NKBM d.d.	405.000	907	411	1.318
Skupaj	770.380	4.838	2.260	7.098
	konto1732000	/ konto 280	/ konto 782	konto 150 /

Vir: Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001.

Podjetje je na dan 31.12.2001 vračunalo obresti do dneva bilance stanja in jih izkazalo kot kratkoročne terjatve za obresti v breme konta 150. Realne obresti je izkazalo na kontu skupine 782 kot finančni prihodek, revalorizacijske pa kot postavko oblikovanja revalorizacijskega izida v dobro konta 280. Po novih SRS podjetje terjatve za obresti še vedno izkazuje v okviru kontov skupine 150. Revalorizacijske obresti izkazuje neposredno med finančnimi prihodki na kontu skupine 772 kot prihodek od prevrednotenja terjatev in dolgov zaradi ohranitve vrednosti, realne obresti pa na kontu skupine 770 kot finančni prihodek od obresti.

4.3.2 Kratkoročni del dolgoročnih finančnih naložb

Kratkoročni del dolgoročno danih stanovanjskih posojil podjetje ocenjuje na podlagi izdelanih amortizacijskih načrtov. Podjetje je v bilanci stanja na dan 31.12.2001 med kratkoročnimi finančnimi naložbami izkazalo tisti del dolgoročnih finančnih naložb, ki bodo zapadle v plačilo v letu 2002. Kratkoročni del dolgoročnih finančnih naložb knjižijo le ob zaključku poslovnega leta. Ob otvoritvi v naslednjem letu kratkoročni del stornirajo in ga izkažejo med dolgoročnimi finančnimi naložbami. Podjetje je na dan 31.12.2001 ocenilo, da bodo v letu 2002 odplačane glavnice posojil v višini 14.881 tisoč SIT.

5 ZAKLJUČEK

Namen diplomskega dela je bil prikaz dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb po starih SRS in predstavitev novosti, ki so jih v letu 2002 prinesli novi SRS.

Pomembnost in obseg finančnih naložb v podjetju sta odvisna od dejavnosti, s katero se podjetje ukvarja. Tako so finančne naložbe zlasti pomembne v bankah in zavarovalnicah. Prav zagotovo pa so pomembne tudi v drugih podjetjih, saj njihovo vrednotenje vpliva tako na vrednost sredstev v bilanci stanja, kot tudi na poslovni izid podjetja.

Pri novih SRS je zlasti pomembno, kako so razvrščene posamezne finančne naložbe, saj je od njih razvrstitve zelo odvisno vrednotenje, ki se odraža v poslovnem izidu podjetja in bilanci stanja, za katerih resničnost in poštenost odgovarja poslovodstvo podjetja. Tako se finančne naložbe, katere ima podjetje naložbenik v posesti za trgovanje po novih Slovenskih računovodskih standardov štejejo za kratkoročne finančne naložbe, finančne naložbe, ki jih namerava imeti naložbenik v posesti v obdobju daljšem od leta dni in ne v posesti za trgovanje pa se štejejo kot dolgoročne finančne naložbe. Kot dolgoročne finančne naložbe se po novih Slovenskih računovodskih standardih štejejo tudi finančne naložbe v nepremičnine, ki jih ima podjetje v posesti za trgovanje ali dane v finančni najem, da bi se z njimi dolgoročno dosegali donosi. Med dolgoročne finančne naložbe se štejejo tudi naložbe v premičnine, kot so plemenite kovine, dragi kamni, umetniška dela in podobno tržljivo blago, ki naj bi jih podjetje posedovalo več kot leto dni in niso namenjene trgovanju in naložbe v izpeljane finančne instrumente.

Ena izmed pomembnih novosti, ki so jo prinesli novi Slovenski računovodski standardi je prevrednotenje finančnih naložb zaradi njihove okrepitve, oslabitve in odprave oslabitve.

Pomembno je zlasti prevrednotenje finančnih naložb zaradi njihove okrepitve, saj v starih Slovenskih računovodskih standardih zaradi načela previdnosti ni bilo dopustno povečati

knjigovodske vrednosti finančne naložbe na tržno vrednost. Novi Slovenski računovodski standardi dopuščajo prevrednotenje finančnih naložb zaradi okrepitve in natančno določajo,

katera pravila prevrednotenja zaradi okrepitve je treba uporabiti pri posamezni vrsti finančnih naložb.

S prenovo SRS se je hkrati povečalo število podjetij, ki morajo uporabljati kapiatalsko metodo, saj skupino podjetij po novih SRS poleg odvisnih podjetij sestavljajo tudi pridružena podjetja, v katerih ima obvladujoče podjetje pomemben, ne pa tudi prevladujoč vpliv.

V nalogi sem tudi prikazala izkazovanje finančnih naložb v bilanci stanja in glavni knjigi podjetja XY, d.d. po starih in novih SRS. Analiza je pokazala, da novi SRS nimajo vpliva na spremembo višine sredstev v bilanci stanja. Bistvenih sprememb tudi ni prineslo izkazovanje finančnih naložb v njeni glavni knjigi. Gre predvsem za spremembe števil in nazivov nekaterih kontov in za ločeno izkazovanje določenih vrst finančnih naložb. Glavna sprememba v podjetju je izkazovanje revalorizacijskih obresti od danih posojil in pozitivnih tečajnih razlik dolgoročnih finančnih naložb v tuji valuti neposredno med finančnimi prihodki. Po starih SRS so se le –te izkazovale kot postavka oblikovanja revalorizacijskega izida.

6 LITERATURA

1. Baker Richard E., Lembke Valdean C., King Thomas E.: Advanced Financial Accounting International Edition. New York : Mc Graw – hill, Inc., 1996. 1299 str.
2. Chasten G.Lanny, Flaherty E.Richard, O'Connor C.Melvin: Intermediate Accounting. Peta izdaja. New York : Mc Graw – Hill, Inc., 1995. 1201 str.
3. David G. Luenberger: Investment Science. New York : Oxford University Press, 1998. 494 str.
4. Glavina Bojana: Računovodske rešitve v bankah za izvedene finančne instrumente. Magistrsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2000. 154 str.
5. Gorenc Sebastijan: Najpogostejše napake v računovodskih izkazih podjetij v Sloveniji. Revizor, Ljubljana, 1999, str. 52-71.

6. Hieng Romana et al.: Kontni načrt in ponazoritve knjiženj za gospodarske družbe. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2000. 211 str.
7. Hieng Romana: Denarna sredstva v prenovljenem SRS 17. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2001, 12, str. 57-58.
8. Hieng Romana et al.: Kontni načrt in ponazoritve knjiženj za gospodarske družbe. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2002. 252 str.
9. Keith Pilbeam: Finance and Financial Markets. Basingstoke : Macmillian, 1998. 390 str.
10. Keith Redhead: Financial Derivatives: an Introduction to futures, Forwards, Options and Swaps. London : Prentice - Hall, 1997. 377 str.
11. Koželj Stanko: Oslabitev sredstev po osnutku spremenjenih in prenovljenih SRS. Jesenski strokovni posvet revizorjev. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2000, str. 13.
12. Koželj Stanko: Revalorizacija. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2000a, str. 92-107.
13. Koželj Stanko: Prevrednotenje nekaterih gospodarskih kategorij po novem. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2001, 12, str. 24-27.
14. Mrak Boris: Poslovna tveganja zaradi sprememb deviznega tečaja. Magistrsko delo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1991. 148 str.
15. Odar Marjan: Dolgoročne finančne naložbe. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 1998, 10-11, str. 84-96.
16. Odar Marjan: Vrednotenje izpeljenih finančnih inštrumentov in varovanje pred tveganjem. 32. simpozij o sodobnih metodah v računovodstvu, financah in reviziji. Portorož : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2000, str. 427-441.

17. Odar Marjan: Dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Gradivo za posvetovanje o vodenju poslovnih knjig po novih slovenskih računovodskih standardih. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2001, str. 38-40.
18. Odar Marjan: Finančne naložbe po novem. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2001a, 12, str. 43-49.
19. Odar Marjan: Odprta vprašanja ZGD ter začetek uporabe SRS. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2002, str. 4-9.
20. Odar Marjan: Kritično obravnavanje zahtevnejših primerov izkazovanja in merjenja finančnih naložb in kapitala. 5.letna konferenca preizkušenih računovodij. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 2002a, str. 71-88.
21. Odar Marjan: Finančne naložbe v odvisna podjetja in uporaba kapitalske metode. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 2002b, 9-10, str. 43-46.
22. Ross Stephen A., Westerfield Randolph W., Jaffe Jeffrey F.: Corporate Finance. Boston : Irwin, 1993. 912 str.
23. Richard A. Brealy and Stewart C. Myers: Principles of Corporate Finance, fifth edition. New York : The Mc.Graw-Hill Companies, Inc., 1996. 998 str.
24. Simon Yves: Techniques Financieres Internationales. Paris : Economica, 1998. 604 str.
25. Slovenski računovodski standardi. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1997. 209 str.
26. Slovenski računovodski standardi 2001. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 2002. 319 str.
27. Šušteršič Prislan Barbara: Dolgoročno dani depoziti. IKS, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, 1998, 10-11, str. 103-106.

28. Turk Ivan et al.: Finančno računovodstvo. Ljubljana : Slovenski inštitut za revizijo, 1999.
841 str.

7 VIRI

1. Bilanca stanja podjetja A, podjetja B in podjetja C na dan 31.12.2001.
2. Bilanca stanja podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001, 01.01.2002 in 31.10.2002.
3. Bruto bilanca podjetja XY, d.d. na dan 31.12.2001 in 31.10.2002.
4. Revidirana knjigovodska vrednost delnic banke in zavarovalnice na dan 31.12.2000.
5. Tečajnica Ljubljanske borze na dan 31.12.2001 in 31.10.2002.
6. Tečajna lista Banke Slovenije na dan 31.12.2000 in 31.12.2001.
7. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št.45/01).

8 SLOVAR TUJIH IZRAZOV

delnica – stock, share

nakupna opcija – call option

obveznica - bond

obvladujoče podjetje - parent

pomemben vpliv – significant influence

pridruženo podjetje - associate

prodajna opcija – put option

vrednostnice - securities